

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΠΕΛΑΟΥΣΩΦ Κ.Λ.Π. κατά της ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 66296/01)
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
27 Μαΐου 2004

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

Στην υπόθεση Μπελαούσωφ κ.λ.π. κατά της Ελλάδος,
Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα),
συγκροτηθέν από τμήμα απαρτιζόμενο από τους δικαστές:
G. BONELLO, Πρόεδρο,
Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,
F. TULKENS,
E. LEVITS,
S. BOTOUCHAROVA,
A. KOVLER,
V. ZAGREBELSKY,

και από τον S. NIELSEN, *Γραμματέα του Τμήματος*.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο την 20-03-2003 και 06-05-2004.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω τελευταία ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 66296/01) προσφυγής, την οποία κατέθεσαν κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας 169 Έλληνες υπήκοοι, τα ονόματα των οποίων αναγράφονται στο παράρτημα («οι προσφεύγοντες»), οι οποίοι προσέφυγαν ενώπιον του Δικαστηρίου την 04-05-2000 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπούνται από τους Ι. Κτιστάκη και Δ. Αναγνωστόπουλο, Δικηγόρους Θηβών και Αθηνών αντιστοίχως. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Γ. Σκιανη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Κ. Γεωργιάδη, Δικαστικό Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Η προσφεύγοντες παραπονούνται, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, για τη διάρκεια των διαδικασιών, τις οποίες είχαν εγείρει ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Της προσφυγής επελήφθη το πρώτο τμήμα του Δικαστηρίου (άρθρο 52 § 1 του Κανονισμού). Στο πλαίσιο αυτού, το τμήμα στο οποίο ανετέθη η εξέταση της υποθέσεως (άρθρο 27 § 1 της Συμβάσεως) συγκροτήθηκε συμφώνως προς το άρθρο 26 § 1 του Κανονισμού. Την 28-02-2002, το τμήμα απεφάσισε να κοινοποιήσει την περί της διαρκείας της διαδικασίας αιτίαση στην Κυβέρνηση και απέρριψε την προσφυγή κατά τα λοιπά.

5. Με την από 20 Μαρτίου 2003 απόφαση, το τμήμα έκανε δεκτή την προσφυγή ως προς το υπόλοιπο μέρος αυτής.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

6. Οι προσφεύγοντες είναι στρατιωτικοί υπάλληλοι οι οποίοι εξήλθαν της υπηρεσίας λόγω συνταξιοδότησεως, ή κληρονόμοι αυτών.

7. Το Π.Δ. 1041/1979 προέβλεπε για τους στρατιωτικούς νέο κλιμάκιο μισθών και συντάξεων. Εξ άλλου, το 1989, οι Υπουργοί Εθνικής Αμύνης και Οικονομικών επέτρεψαν να χορηγηθεί από 1^{ης} Ιανουαρίου 1990 στους συνταγματάρχες και στους ανωτέρους αυτών ένα επίδομα ευδόκιμης παραμονής. Το επίδομα αυτό στο 10% του βασικού μισθού. Η Βουλή των Ελλήνων επικύρωσε κατόπιν την εν λόγω υπουργική απόφαση (Ν. 1881/1990).

8. Στη συνέχεια, την 22-06-1995, η Βουλή των Ελλήνων ψήφισε τον Ν. 2320/1995 ο οποίος, αφ' ενός, απέκλειε το εν λόγω επίδομα από τον υπολογισμό της συντάξεως των συνταξιούχων οι οποίοι είχαν εξέλθει της υπηρεσίας πριν από την 1^η Ιανουαρίου 1990, και, αφ' ετέρου, προέβλεπε την παραγραφή κάθε σχετικής απαιτήσεως και τη ματαίωση κάθε σχετικής δικαστικής διαδικασίας η οποία ενδεχομένως εκκρεμούσε ενώπιον οιοδήποτε δικαστηρίου. Ο νόμος αυτός κυρώθηκε με τον Ν. 2512/27-06-1997.

9. Η παρούσα προσφυγή αφορά τις διαδικασίες οι οποίες ηγέρθησαν από τους προσφεύγοντες στρατιωτικούς οι οποίοι εξήλθαν της υπηρεσίας πριν από την 1^η Ιανουαρίου 1990, προκειμένου να επιτύχουν αύξηση του ποσού των συντάξεών τους συμφώνως προς τις διατάξεις των κειμένων τα οποία προαναφέρθηκαν.

10. Αρχικά, οι προσφεύγοντες προσέφυγαν ενώπιον του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Κατέθεσαν τις αιτήσεις τους σε διαφορετικές ημερομηνίες : οι περισσότεροι από τους προσφεύγοντες υπ' αριθ. 1 – 52, κατά το χρονικό διάστημα 12 Οκτωβρίου – 29 Δεκεμβρίου 1995 (οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 10 και 38 κατέθεσαν τις αιτήσεις τους την 03-09-1996, ο προσφεύγων υπ' αριθ. 31 κατέθεσε την αίτησή του την 08-01-1996, ο

προσφεύγων υπ' αριθ. 16 κατέθεσε την αίτησή του το 1996, και η προσφεύγουσα υπ' αριθ. 47 κατέθεσε την αίτησή της την 14-04-1997), οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 53 – 66, κατά το χρονικό διάστημα 21 Μαρτίου – 3 Οκτωβρίου 1995, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 67 – 88 και 90 – 112, την 28-12-1995 (ο προσφεύγων υπ' αριθ. 89 κατέθεσε την αίτησή του την 05-10-1995), οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 113-132, κατά το χρονικό διάστημα 2 Οκτωβρίου 1995 – 29 Μαρτίου 1996, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 133 – 137, κατά το χρονικό διάστημα 26 Σεπτεμβρίου – 4 Οκτωβρίου 1995, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 138 – 156, κατά το χρονικό διάστημα 28 Σεπτεμβρίου – 26 Οκτωβρίου 1995, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 157 – 160, κατά το χρονικό διάστημα 4 – 23 Ιανουαρίου 1995, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 161 – 165, κατά το χρονικό διάστημα 29 Δεκεμβρίου 1995 – 29 Μαρτίου 1996, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 166 – 167, την 17-10-1995, ο προσφεύγων υπ' αριθ. 168, την 21-09-1995, και η προσφεύγουσα υπ' αριθ. 169, την 12-10-1995.

11. Με αποφάσεις οι οποίες εξεδόθησαν κατά το χρονικό διάστημα 6 Φεβρουαρίου – 31 Οκτωβρίου 1996 για τους περισσότερους από τους προσφεύγοντες (οι αποφάσεις οι οποίες αφορούν τους προσφεύγοντες υπ' αριθ. 30 και 47, εξεδόθησαν την 24-04-1997), το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους απέρριψε τις αιτήσεις αυτές.

A. Διαδικασία την οποία ακολούθησαν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 1 – 52

12. Την 22-04-1997, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 1 – 52 και άλλοι συνταξιούχοι προσέφυγαν από κοινού ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά των αποφάσεων του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με τις οποίες είχαν απορριφθεί οι αιτήσεις τους περί αυξήσεως του ποσού των συντάξεών τους.

13. Την 16-09-1999, με την απόφαση 1448/1999, το Ελεγκτικό

Συνέδριο απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη για δικονομικούς λόγους. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στους προσφεύγοντες την 16-12-1999.

Β. Διαδικασία την οποία ακολούθησαν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 53 – 66

14. Την 30-04-1996, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 53 – 66 και άλλοι συνταξιούχοι προσέφυγαν από κοινού ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά των αποφάσεων του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με τις οποίες είχαν απορριφθεί οι αιτήσεις τους περί αυξήσεως του ποσού των συντάξεών τους.

15. Την 24-06-1999, με την απόφαση 1047/1999, το Ελεγκτικό Συνέδριο απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη για δικονομικούς λόγους. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στους προσφεύγοντες την 04-11-1999.

Γ. Διαδικασία την οποία ακολούθησαν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 67 – 112

16. Την 22-04-1997, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 67 – 112 και άλλοι συνταξιούχοι προσέφυγαν από κοινού ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά των αποφάσεων του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με τις οποίες είχαν απορριφθεί οι αιτήσεις τους περί αυξήσεως του ποσού των συντάξεών τους.

17. Την 30-09-1999, με την απόφαση 1456/1999, το Ελεγκτικό Συνέδριο απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη για δικονομικούς λόγους. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στους προσφεύγοντες την 16-12-1999.

Δ. Διαδικασία την οποία ακολούθησαν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 113 – 132

18. Την 22-05-1996, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 113 – 132 και άλλοι συνταξιούχοι προσέφυγαν από κοινού ενώπιον του δευτέρου τμήματος

του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά των αποφάσεων του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με τις οποίες είχαν απορριφθεί οι αιτήσεις τους περί αυξήσεως του ποσού των συντάξεών τους.

19. Την 16-09-1999, με την απόφαση 1403/1999, το Ελεγκτικό Συνέδριο απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη για δικονομικούς λόγους. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στους προσφεύγοντες την 16-12-1999.

Ε. Διαδικασία την οποία ακολούθησαν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 133 – 137

20. Την 28-05-1996, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 133 – 137 και άλλοι συνταξιούχοι προσέφυγαν από κοινού ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά των αποφάσεων του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με τις οποίες είχαν απορριφθεί οι αιτήσεις τους περί αυξήσεως του ποσού των συντάξεών τους.

21. Την 04-11-1999, με την απόφαση 1712/1999, το Ελεγκτικό Συνέδριο απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη για δικονομικούς λόγους. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στους προσφεύγοντες την 16-12-1999.

ΣΤ. Διαδικασία την οποία ακολούθησαν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 138 – 156

22. Την 20-08-1996, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 138 – 156 και άλλοι συνταξιούχοι προσέφυγαν από κοινού ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά των αποφάσεων του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με τις οποίες είχαν απορριφθεί οι αιτήσεις τους περί αυξήσεως του ποσού των συντάξεών τους.

23. Την 17-02-2000, με την απόφαση 281/2000, το Ελεγκτικό Συνέδριο απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη για δικονομικούς λόγους. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στους προσφεύγοντες την 25-04-2000.

Ζ. Διαδικασία την οποία ακολούθησαν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 157 – 160

24. Την 20-05-1995, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 157 – 160 και άλλοι συνταξιούχοι προσέφυγαν από κοινού ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά των αποφάσεων του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με τις οποίες είχαν απορριφθεί οι αιτήσεις τους περί αυξήσεως του ποσού των συντάξεών τους.

25. Την 04-11-1999, με την απόφαση 1714/1999, το Ελεγκτικό Συνέδριο απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη για δικονομικούς λόγους. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στους προσφεύγοντες την 16-12-1999.

Η. Διαδικασία την οποία ακολούθησαν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 161 – 165

26. Την 30-05-1996, οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 161 – 165 και άλλοι συνταξιούχοι προσέφυγαν από κοινού ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά των αποφάσεων του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με τις οποίες είχαν απορριφθεί οι αιτήσεις τους περί αυξήσεως του ποσού των συντάξεών τους.

27. Την 01-07-1999, με την απόφαση 1274/1999, το Ελεγκτικό Συνέδριο απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη για δικονομικούς λόγους. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στους προσφεύγοντες την 16-12-1999.

Θ. Διαδικασία την οποία ακολούθησε ο προσφεύγων υπ' 166

28. Την 24-07-1996, ο προσφεύγων υπ' αριθ. 166 προσέφυγε ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά της αποφάσεως του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με την οποία είχε απορριφθεί η αίτησή του περί αυξήσεως του ποσού της συντάξεώς του.

29. Την 03-02-2000, με την απόφαση 159/2000, το Ελεγκτικό Συνέδριο επικύρωσε την προσβληθείσα απόφαση.

Ι. Διαδικασία την οποία ακολούθησε ο προσφεύγων υπ' 167

30. Την 28-06-1996, ο προσφεύγων υπ' αριθ. 167 προσέφυγε ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά της αποφάσεως του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με την οποία είχε απορριφθεί η αίτησή του περί αυξήσεως του ποσού της συντάξεώς του.

31. Την 09-12-1999, με την απόφαση 1857/1999, το Ελεγκτικό Συνέδριο επικύρωσε την προσβληθείσα απόφαση.

Κ. Διαδικασία την οποία ακολούθησε ο προσφεύγων υπ' 168

32. Την 03-07-1996, ο προσφεύγων υπ' αριθ. 168 προσέφυγε ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά της αποφάσεως του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με την οποία είχε απορριφθεί η αίτησή του περί αυξήσεως του ποσού της συντάξεώς του.

33. Την 02-12-1999, με την απόφαση 1812/1999, το Ελεγκτικό Συνέδριο επικύρωσε την προσβληθείσα απόφαση.

ΚΑ. Διαδικασία την οποία ακολούθησε η προσφεύγουσα υπ' 169

34. Την 28-05-1996, η προσφεύγουσα υπ' αριθ. 169 προσέφυγε ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταθέτοντας έφεση κατά της αποφάσεως του 44^{ου} τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με την οποία είχε απορριφθεί η αίτησή της περί αυξήσεως του ποσού της συντάξεώς της.

35. Την 11-03-1999, με την απόφαση 335/1999, το Ελεγκτικό Συνέδριο επικύρωσε την προσβληθείσα απόφαση. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα την 02-06-1999.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

36. Το Δικαστήριο υπομιμνήσκει ότι δυνάμει του άρθρου 35 § 1 της Συμβάσεως, δεν δύναται να επιληφθεί υποθέσεως ειμή «εντός προθεσμίας έξι μηνών από της ημερομηνίας της οριστικής εσωτερικής αποφάσεως». Εξ άλλου, κατά την παράγραφο 4 του αυτού άρθρου, δύναται να απορρίπτει κάθε προσφυγή την οποία κρίνει απαράδεκτη κατ' εφαρμογή του εν λόγω άρθρου «σε οιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας».

37. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η διαδικασία την οποία ήγειρε η προσφεύγουσα υπ' αριθ. 169, έληξε με απόφαση η οποία εξεδόθη την 11-03-1999 και κοινοποιήθηκε στην ενδιαφερόμενη την 02-06-1999. Επομένως, έως την 04-05-2000, ημερομηνία κατά την οποία εισήχθη η προσφυγή, μεσολάβησε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών.

38. Το γεγονός ότι η Κυβέρνηση δεν υπέβαλε παρατηρήσεις ως προς το θέμα αυτό, δεν δύναται να μεταβάλει την κατάσταση. Το Δικαστήριο υπομιμνήσκει πράγματι ότι ο κανόνας αυτός, ο οποίος εκφράζει την επιθυμία των Συμβαλλομένων Μερών να μη αμφισβητούνται παλαιές αποφάσεις χωρίς κανένα χρονικό περιορισμό, εξυπηρετεί τα συμφέροντα όχι μόνον της Κυβερνήσεως αλλά και της έννομης ασφαλείας ως ουσιώδους αξίας. Ορίζει το χρονικό όριο του ελέγχου τον οποίο ενεργεί το Δικαστήριο και υποδεικνύει στους ιδιώτες ως και στις αρχές την περίοδο πέραν της οποίας ο έλεγχος αυτός δεν ασκείται πλέον. Το Δικαστήριο δεν έχει επομένως τη δυνατότητα να μη εφαρμόζει τον κανόνα των έξι μηνών επειδή απλώς μία Κυβέρνηση δεν διετύπωσε προκαταρκτική ένσταση βάσει του κανόνα αυτού (*Walker κατά του Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.), nº 34979/97, CEDH 2000-I).

Συνεπώς, το Δικαστήριο είναι αναρμόδιο να αποφανθεί επί της προσφυγής κατά το μέρος που εισήχθη από την προσφεύγουσα υπ' αριθ. 169.

II. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

39. Οι προσφεύγοντες παραπονοούνται για τη διάρκεια των προθεσμιών και επικαλούνται το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι:

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσή του δικαστεί (...) εντός λογικής προθεσμίας, από δικαστήριο (...), το οποίο θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

40. Κατά την Κυβέρνηση, η υπόθεση ήταν πολύπλοκη λόγω του μεγάλου αριθμού των προσφευγόντων. Η Κυβέρνηση στηρίζεται επίσης στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση *Σερεμέτη κατά της Ελλάδος* (υπ' αριθ. 38785/99) από 18 Μαΐου 1999, με την οποία το Δικαστήριο είχε απορρίψει ως απαράδεκτη τη σχετική με τη διάρκεια της διαδικασίας αιτίαση, επειδή διάρκεια τριών ετών, τριών μηνών και δώδεκα ημερών δεν ήταν μη εύλογη.

A. Περίοδοι οι οποίες πρέπει να ληφθούν υπόψη

41. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι επίμαχες διαδικασίες ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου διήρκεσαν : η διαδικασία την οποία ήγειραν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 1 – 52, δύο έτη, τέσσερις μήνες και είκοσι τέσσερις ημέρες, η διαδικασία την οποία ήγειραν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 53 – 66, τρία έτη, έναν μήνα και είκοσι τέσσερις ημέρες, η διαδικασία την οποία ήγειραν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 67 – 112, δύο έτη, πέντε μήνες και οκτώ ημέρες, η διαδικασία την οποία ήγειραν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 113 – 132, τρία έτη, τρεις μήνες και είκοσι πέντε ημέρες, η διαδικασία την οποία ήγειραν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 133 – 137, τρία έτη, πέντε μήνες και επτά ημέρες, η διαδικασία την οποία ήγειραν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 138 – 156, τρία έτη, πέντε μήνες και είκοσι οκτώ

ημέρες, η διαδικασία την οποία ήγειραν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 157 – 160, τέσσερα έτη, πέντε μήνες και δεκαπέντε ημέρες, η διαδικασία την οποία ήγειραν οι προσφεύγοντες υπ' αριθ. 161 – 165, τρία έτη, έναν μήνα και δύο ημέρες, η διαδικασία την οποία ήγειρε ο προσφεύγων υπ' αριθ. 166, τρία έτη, έξι μήνες και δέκα ημέρες, η διαδικασία την οποία ήγειρε ο προσφεύγων υπ' αριθ. 167, τρία έτη, πέντε μήνες και ένδεκα ημέρες, και, τέλος, η διαδικασία την οποία ήγειρε ο προσφεύγων υπ' αριθ. 168, τρία έτη, τέσσερις μήνες και τριάντα ημέρες. Δέον όπως στην ως άνω διάρκεια προστεθεί ο χρόνος διαδικασίας ο οποίος απαιτήθηκε για τις υποθέσεις ενώπιον του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (*Χ. κατά της Γαλλίας*, απόφαση από 31 Μαρτίου 1992, série A n° 234-C, σελ. 90, § 31, *Αναγνωστόπουλος κ.λ.π. κατά της Ελλάδος*, n° 39374/98, § 24, CEDH 2000-XI, *Λιτοσελίτης κατά της Ελλάδος*, n° 62771/00, § 28, 5 Φεβρουαρίου 2004).

B. Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας των διαδικασιών

42. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μίας διαδικασίας εκτιμάται βάσει των ιδιαίτερων περιστάσεων της υποθέσεως και των κριτηρίων τα οποία έχει θεσπίσει η νομολογία του, όπως, ειδικότερα, η πολυπλοκότητα της υποθέσεως, η συμπεριφορά του προσφεύγοντος και η συμπεριφορά των αρμοδίων αρχών, ως και οι συνέπειες της διαφοράς όσον αφορά τους ενδιαφερόμενους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά της Γαλλίας* [GC], n° 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

43. Το Δικαστήριο διαπιστώνει κατ' αρχάς ότι η υπόθεση δεν ήταν ιδιαίτερος πολύπλοκη, ούτε η συμπεριφορά των προσφευγόντων δύναται, κατά το Δικαστήριο, να αιτιολογήσει τη διάρκεια των περιόδων οι οποίες πρέπει να ληφθούν υπόψη. Πράγματι, στην παρούσα υπόθεση, ουδεμία ένδειξη υφίσταται, ότι οι προσφεύγοντες δεν επέδειξαν τη δέουσα επιμέλεια κατά τη διεξαγωγή των διαδικασιών, ή ότι ευθύνονται για καθυστερήσεις.

Συνεπώς, πρέπει να διαπιστωθεί ότι, προκειμένου περί των χρονικών διαστημάτων τα οποία κυμαίνονται ανάμεσα στα δύο έτη και άνω των τεσσάρων μηνών και στα τέσσερα έτη και άνω των πέντε μηνών για έναν βαθμό δικαιοδοσίας, ήτοι ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, περίοδοι των οποίων προηγείται ο χρόνος διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, η βραδύτητα της διαδικασίας οφείλεται κατά κύριο λόγο στη συμπεριφορά των αρχών οι οποίες επελήφθησαν των υποθέσεων. Το Δικαστήριο επισημαίνει ειδικότερα ότι από της ημερομηνίας κατά την οποία επελήφθη των υποθέσεων το δεύτερο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μέχρι της ημερομηνίας δημοσιεύσεως των αποφάσεών του, δεν σημειώθηκε κάποια εξέλιξη ως προς τις υποθέσεις. Τέλος, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η παρούσα υπόθεση δεν δύναται να παρομοιάζεται προς την υπόθεση *Σερεμέτη κατά της Ελλάδος*, την οποία επικαλείται η Κυβέρνηση, διότι αυτή η τελευταία υπόθεση είχε εξετασθεί από δικαστήρια τριών βαθμών, και τούτο δεν ισχύει στην παρούσα υπόθεση.

44. Το Δικαστήριο επαναβεβαιώνει ότι αρμόδια να οργανώνουν το δικαστικό σύστημά τους κατά τρόπον ώστε τα δικαστήριά τους να δύνανται να εγγυώνται σε κάθε πρόσωπο το δικαίωμα στην έκδοση οριστικής αποφάσεως επί των αμφισβητήσεων των σχετικών προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του αστικής φύσεως εντός ευλόγου προθεσμίας, είναι τα Συμβαλλόμενα Κράτη (βλ. *Comingersoll S.A. κατά της Πορτογαλίας* [GC], n° 35382/97, § 24, CEDH 2000-IV). Συνεπώς, το Δικαστήριο δεν θα ηδύνατο να θεωρήσει «εύλογες» τις περιόδους οι οποίες παρήλθαν στην προκειμένη περίπτωση.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

II. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

45. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή

των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

46. Οι προσφεύγοντες δεν υπέβαλαν αίτημα περί δικαίας ικανοποίησεως μετά την απόφαση περί του παραδεκτού αν και, στην επιστολή η οποία εστάλη στον δικηγόρο τους την 27-03-2003, το Δικαστήριο επέστησε την προσοχή του επί του άρθρου 60 του Κανονισμού του, το οποίο ορίζει ότι πρέπει οιοδήποτε αίτημα περί δικαίας ικανοποίησεως δυνάμει του άρθρου 41 της Συμβάσεως, να εκτίθεται στις έγγραφες επί της ουσίας παρατηρήσεις. Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι δεν ελήφθη απάντηση εντός των προθεσμιών οι οποίες αναφέρονταν στην επιστολή η οποία συνόδευε την απόφαση περί του παραδεκτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος να επιδικασθεί ποσό δυνάμει του άρθρου 41 της Συμβάσεως (*Willekens κατά του Βελγίου*, n° 50859/99, § 27, 24 Απριλίου 2003, *Κωνσταντόπουλος ΑΕ κ.λ.π. κατά της Ελλάδος*, n° 58634/00, § 35, 10 Ιουλίου 2003, *Interoliva ABEE κατά της Ελλάδος*, n° 58642/00, § 35, 10 Ιουλίου 2003, *Λιτοσελίτης κατά της Ελλάδος*, ο.α., § 34).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κρίνει ότι, λόγω μη τηρήσεως του κανόνα των έξι μηνών, δεν δύναται να αποφανθεί επί της ουσίας της υποθέσεως κατά το μέρος που η προσφυγή εισήχθη από την προσφεύγουσα υπ' αριθ. 169.*

2. *Κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.*

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως την 27-05-2004 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]

Søren NIELSEN

Γραμματέας

[υπογραφή]

Giovanni BONELLO

Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάλογος των προσφευγόντων

1. ΜΠΕΛΑΟΥΣΩΦ Βασίλειος
2. ΣΑΒΒΑΚΗΣ Απόστολος
3. ΤΣΟΠΑΝΕΛΗΣ Αριστείδης
4. ΦΑΒΑΤΑΣ Ιωάννης
5. ΒΡΑΚΑΣ Βασίλειος
6. ΓΟΥΓΟΥΛΑΣ Ιωάννης
7. ΓΚΡΑΒΑΝΗΣ Στέργιος
8. ΔΡΕΠΑΝΙΑΣ Κωνσταντίνος
9. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ Νικόλαος
10. ΚΟΥΖΙΓΙΑΝΝΗΣ Θεόδωρος
11. ΜΑΡΚΟΜΑΝΩΛΑΚΗΣ Γεώργιος-Πάρις
12. ΜΟΥΜΟΥΡΗΣ Σπυρίδων
13. ΜΠΕΚΑΤΟΡΟΣ Αθανάσιος
14. ΠΑΠΑΚΟΥΝΑΔΗΣ Σταμάτιος
15. ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ Δημήτριος
16. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ Γεώργιος
17. ΡΗΓΑΣ Αγησίλαος
18. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ Ιωάννης
19. ΤΖΟΥΜΑΣ Κωνσταντίνος
20. ΤΣΙΓΩΝΙΑΣ Αντώνιος
21. ΤΣΟΥΡΗΣ Κωνσταντίνος
22. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ Βλάσιος
23. ΦΙΛΙΠΠΟΥ Ηλίας

24. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ Ηλίας
25. ΧΡΙΣΤΟΓΕΩΡΓΟΣ Κωνσταντίνος
26. ΔΡΑΓΩΝΑΣ Σωτήριος
27. ΚΑΓΓΟΣ Αριστείδης
28. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Γεώργιος
29. ΛΥΚΑΡΤΣΗΣ Νικόλαος
30. ΤΣΟΥΜΠΑ Μαργαρίτα
31. ΣΟΥΣΟΥΡΑΣ Χρήστος
32. ΤΟΜΑΡΑΣ Δημήτριος
33. ΤΡΑΝΑΚΙΔΗΣ Πέτρος
34. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ Γρηγόριος
35. ΒΙΔΑΛΗΣ Ορέστης
36. ΜΟΥΡΓΕΛΑΣ Γρηγόριος
37. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ Νικόλαος
38. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ Ευθυμία
39. ΠΙΚΟΥΛΑΚΗ Νιόβη
40. ΚΙΚΙΛΙΑ Ροδάμη
41. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ Γεωργία
42. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ Παναγιώτα
43. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ Ποτούλα
44. ΒΑΔΙΚΟΛΙΑ Μαρία
45. ΚΕΤΣΕΑ Ασπασία
46. ΜΠΕΛΛΙΑ Ελένη-Σπυριδούλα
47. ΜΠΟΥΖΑ Βασιλική
48. ΣΚΑΝΑΒΗ Σοφία
49. ΧΑΜΑΚΙΩΤΗ Μαρία
50. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΥ Φούλα-Γεωργία
51. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ Φωτεινή-Ρωμαία
52. ΛΥΤΑΡΗΣ Ανδρέας

53. ΚΑΡΔΙΑΚΑΦΤΙΤΗΣ Σωτήριος
54. ΔΡΕΚΟΛΙΑΣ Δημήτριος
55. ΚΑΝΕΛΛΕΑΣ Παναγιώτης
56. ΚΟΥΡΤΗΣ Γεώργιος
57. ΜΕΛΛΙΟΣ Νικόλαος
58. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ Ηλίας
59. ΓΚΑΡΓΚΑΣ Χρήστος
60. ΓΟΥΤΑΣ Ιωάννης
61. ΓΡΙΒΑΣ Κωνσταντίνος
62. ΜΗΛΑΣ Γεράσιμος-Στέλιος
63. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ Δημήτριος
64. ΜΑΥΡΑΓΑΝΗΣ Γεώργιος
65. ΜΠΙΚΟΣ Δημήτριος
66. ΤΖΑΒΕΛΛΑ Ελένη
67. ΒΑΒΟΥΓΙΟΣ Ευάγγελος
68. ΓΙΑΤΖΙΒΑΛΗΣ Μιχαήλ
69. ΓΕΡΟΛΥΒΟΣ Γεώργιος
70. ΓΕΩΡΓΙΤΣΗ Κλεοπάτρα
71. ΙΝΕΜΠΟΛΙΔΗΣ Σταύρος
72. ΙΩΑΝΝΟΥ Φώτιος
73. ΚΑΡΛΗΣ Παναγιώτης
74. ΚΑΡΤΕΡΗΣ Κωνσταντίνος
75. ΚΡΑΝΙΑΣ Ηλίας
76. ΜΑΛΑΚΟΣ Γεώργιος
77. ΠΑΠΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Νικόλαος
78. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Νικόλαος
79. ΠΛΟΧΩΡΑΣ Κωνσταντίνος
80. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ Βασίλειος
81. ΠΑΠΙΑ Παρίσια

- 82. ΣΚΟΥΡΤΗΣ Δημήτριος
- 83. ΣΟΦΑΤΑΣΟΣ Απόστολος
- 84. ΤΣΙΤΑΚΗΣ Γεράσιμος
- 85. ΤΣΟΓΓΑΣ Ευθύμιος
- 86. ΖΑΦΕΙΡΟΥΛΗΣ Γρηγόριος
- 87. ΜΩΡΑΪΤΗΣ Σωτήριος
- 88. ΜΑΝΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ Αθανάσιος
- 89. ΝΙΑΡΧΟΣ Διαμαντής
- 90. ΝΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Αχιλλέας
- 91. ΟΡΦΑΝΟΥΔΑΚΗΣ Αναστάσιος
- 92. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Κωνσταντίνος
- 93. ΠΑΝΑΣ Επαμεινώνδας
- 94. ΠΟΛΙΤΗΣ Χαρίλαος
- 95. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Ιωάννης
- 96. ΒΑΓΙΑΣ Ιωάννης
- 97. ΒΙΜΠΛΗΣ Κίμων
- 98. ΓΡΥΛΛΑΚΗΣ Νικόλαος
- 99. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Αγησίλαος
- 100. ΚΑΤΣΑΡΕΛΗΣ Αθανάσιος
- 101. ΛΕΒΕΝΤΗΣ Γεώργιος
- 102. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ Ιωάννης
- 103. ΜΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Δημήτριος
- 104. ΜΑΤΣΟΥΚΗ Παναγούλα
- 105. ΜΑΤΣΟΥΚΗ Μαρίνα
- 106. ΜΑΤΣΟΥΚΗ Τρισεύγενη
- 107. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Περικλής
- 108. ΠΛΕΥΡΑΚΗΣ Εμμανουήλ
- 109. ΣΑΝΙΔΑΣ Ευάγγελος
- 110. ΤΟΠΟΥΖΗΣ Νικόλαος

111. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Δημήτριος
112. ΔΑΜΒΟΥΝΕΛΗ Ελένη
113. ΒΑΛΑΝΔΡΕΑΣ Παναγιώτης
114. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΟΥ Κλεοπάτρα
115. ΕΡΜΟΓΕΝΗΣ Κωνσταντίνος
116. ΖΑΒΑΚΟΣ Νικόλαος
117. ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ Κωνσταντίνος
118. ΚΟΥΜΕΝΤΑΚΟΣ Δημήτριος
119. ΛΑΖΑΡΟΥ Γεώργιος
120. ΜΑΚΕΔΩΝ Βασίλειος
121. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Χαράλαμπος
122. ΜΑΡΚΟΣ Ιωάννης
123. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Στυλιανή
124. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ Γεώργιος
125. ΣΥΡΜΟΠΟΥΛΟΣ Χαράλαμπος
126. ΓΕΩΡΓΑΡΑΣ Νικόλαος
127. ΠΙΣΤΙΚΙΔΗ Αναστασία
128. ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΣ Ανδρέας
129. ΔΙΑΜΑΝΤΗ Μαρία
130. ΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Νικόλαος
131. ΔΟΥΒΑΡΑ Άννα και Αρετή
132. ΠΑΠΠΑΣ Ευστάθιος
133. ΒΑΪΤΣΗΣ Ελευθερονικος
134. ΜΥΛΩΝΑΣ Χρυσόστομος
135. ΣΑΦΑΡΙΚΑΣ Νικηφόρος
136. ΣΕΡΕΜΕΤΑΚΗΣ Σπυρίδων
137. ΤΣΙΑΜΠΑΛΗΣ Αχιλλέας
138. ΞΕΝΟΥΛΗ Αγγελική
139. ΑΥΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Θεμιστοκλής

140. ΖΑΜΠΕΤΑΚΗΣ Ανδρέας
141. ΙΣΚΟΣ Ιωάννης
142. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Ιωάννης
143. ΚΟΡΝΙΩΤΑΚΗΣ Μιχαήλ
144. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ Νικόλαος
145. ΛΑΜΠΑΘΑΚΗΣ Παναγιώτης
146. ΜΗΝΟΠΟΥΛΟΣ Γεώργιος
147. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Κοσμάς
148. ΠΕΠΠΑΣ Γεώργιος
149. ΧΡΥΣΙΚΟΣ Κωνσταντίνος
150. ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Βασιλική
151. ΛΙΑΠΑΚΗΣ Νικόλαος
152. ΝΙΚΗΦΟΡΙΑΔΗΣ Βύρων-Στυλιανός
153. ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Παναγιώτης
154. ΣΚΛΗΒΑΓΓΟΣ Χρήστος
155. ΣΥΝΤΕΛΗ Ειρήνη
156. ΚΟΛΟΚΟΥΡΗΣ Πέτρος
157. ΚΑΦΚΑΣ Γεώργιος
158. ΣΑΡΧΑΝΗΣ Χρήστος
159. ΣΟΥΠΟΣ Γεώργιος
160. ΛΟΥΚΑΣ Σπυρίδων
161. ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ Κωνσταντίνος
162. ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑΚΟΣ Ευστάθιος
163. ΡΟΥΜΠΑΣ Ιωάννης
164. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ Θεόδωρος
165. ΦΡΟΥΤΖΟΣ Χρήστος
166. ΜΙΧΑΣ Παντελής
167. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ Τηλέμαχος
168. ΠΕΡΡΟΣΤΗΣ Αιμίλιος

169. ΙΑΤΡΙΔΟΥ Ελένη